

ДЕРЖАВНА РЕГУЛЯТОРНА СЛУЖБА УКРАЇНИ

вул. Арсенальна, 9/11, м. Київ, 01011, тел./факс (044) 239-76-40

E-mail: inform@drs.gov.ua, Сайт: www.drs.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 39582357

від _____ № _____ на № _____ від _____ 20__ р.

Міністерство інфраструктури України

Щодо проекту регуляторного акта

У Державній регуляторній службі України (далі – ДРС) на опрацюванні знаходиться проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння та деякі питання щодо підготовки та дипломування моряків» (далі – проект постанови), разом з додатками, поданий листом Міністерства інфраструктури України від 10.07.2022 № 3247/46/14-22.

Під час розгляду проекту постанови до ДРС надійшов лист від Громадської спілки «Асоціація морських агентств України» від 27.07.2022 № 17/07 (копія додається) із зауваженнями та пропозиціями до проекту постанови, положення якого, на її думку, потребує суттєвого доопрацювання.

Звертаємо увагу розробника на те, що одним із ключових принципів державної регуляторної політики, визначених вимогами статті 4 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» (далі – Закон), є принцип прозорості та врахування громадської думки, який передбачає відкритість для фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань дій регуляторних органів на всіх етапах їх регуляторної діяльності, обов'язковий розгляд регуляторними органами ініціатив, зауважень та пропозицій, наданих у встановленому законом порядку фізичними та юридичними особами, їх об'єднаннями, обов'язковість і своєчасність доведення прийнятих регуляторних актів до відома фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, інформування громадськості про здійснення регуляторної діяльності.

З огляду на вищевикладене, з метою дотримання зазначених вимог Закону, пропонуємо здійснити об'єктивний розгляд зазначеного листа та проінформувати адресанта і ДРС про результати розгляду.

Державна регуляторна служба України

№ 2925/20-22 від 08.08.2022

Підписав: Кучер Олексій Володимирович

Сертифікат: 4FD4BFDE9E1BAF3A0400000088690000DF390100

Дійсний: з 14.06.2022 19:27:10 по 14.06.2023 19:27:10

Додатково повідомляємо, що після надходження проекту постанови, доопрацьованого з урахуванням наданих зауважень або з вмотивованим їх відхиленням, ДРС здійснить його опрацювання в уставленому Законом порядку.

Додаток: Лист від Громадської спілки «Асоціація морських агентств України» від 27.07.2022 № 17/07 на 5 арк.

**Голова Державної регуляторної
служби України**

Олексій КУЧЕР

**ГРОМАДСЬКА СПІЛКА
“АСОЦІАЦІЯ МОРСЬКИХ
АГЕНТСТВ УКРАЇНИ”**

вул. Тінюста, 15, м. Одеса,
Одеська обл., Україна, 65062
Тел: (048) 729 69 96, (050) 850 64 03
E-mail: amau.ukraine@gmail.com

**ASSOCIATION OF MARITIME
AGENCIES OF UKRAINE**

15 Tinysta str., Odessa,
Odessa reg., Ukraine, 65062
Tel: +380 48 729 69 96, +380 50 850 64 03
E-mail: amau.ukraine@gmail.com

Вих. № 17/07 від 27.07.2022

**Міністру інфраструктури України
пану Олександрі КУБРАКОВУ**

**Голові Державної регуляторної служби
України
пану Олексію КУЧЕРУ**

*Щодо проекту постанови Кабінету
Міністрів України «Про затвердження
Положення про звання осіб командного
складу морських суден та порядок їх
присвоєння та деякі питання щодо
підготовки та дипломування моряків»*

**Шановний Олександрі Миколайовичу!
Шановний Олексію Володимировичу!**

Громадська спілка «Асоціація морських агентств України» (далі — ГС «АМАУ») засвідчує Вам свою повагу та звертається до Вас з наступним.

10 липня 2022 року на офіційному веб-сайті Міністерства інфраструктури України (далі — Мінінфраструктури) опубліковано проект постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння та деякі питання щодо підготовки та дипломування моряків»¹ (далі – проект Постанови).

Компанії-члени ГС «АМАУ» детально проаналізували проект Положення про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння (далі — проект Положення про звання), який пропонується затвердити проектом Постанови, та хочуть звернути Вашу увагу на невідповідність його положень чинним законам та міжнародним договорам України з огляду на наступне.

1. Згідно з пунктом 2 розділу I проекту Положення про звання, його дія поширюватиметься на:

моряків (капітанів та осіб командного складу морських суден, і суден змішаного плавання, студентів (курсантів) закладів фахової передвищої та вищої освіти, які здійснюють підготовку моряків);

заклади фахової передвищої та вищої освіти;

підприємства, установи, організації, які здійснюють підготовку моряків на короткострокових курсах з окремих видів підготовки

державне підприємство «Сервісний центр морського та річкового транспорту»;

Адміністрацію судноплавства.

Відповідно до Аналізу регуляторного впливу (далі – АРВ), розробленого Мінінфраструктури, під дію регулювання проекту акта станом на червень 2022 року

¹ <https://mtu.gov.ua/news/33599.html>

підпадають близько 40 суб'єктів господарювання – закладів з підготовки моряків (заклади морської освіти, а також підприємства, установи, організації, які здійснюють підготовку моряків за освітніми програмами або короткостроковими курсами).

Пунктом 4 проєкту Постанови пропонується не застосовувати окремі нормативно-правові акти Міністерства інфраструктури, Міністерства освіти і науки, Міністерства охорони здоров'я до їх приведення у відповідність із цією постановою.

Зокрема, пропонується не застосовувати пункт 1 наказу Міністерства транспорту та зв'язку України від 25 листопада 2004 року № 1042 «Про затвердження Положення про огляд підприємств, організацій та установ, що проводять підготовку моряків», зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 13 грудня 2004 року за № 1577/10176 (далі – Положення № 1042).

Відповідно до пункту 1.1 Положення № 1042 це Положення встановлює вимоги до порядку проведення огляду підприємств, організацій та установ, що проводять підготовку моряків, членів екіпажів торговельних суден, у тому числі тих, що здійснюють плавання внутрішніми водними шляхами України, та навчально-тренажерних закладів, що проводять підготовку судноводіїв малих/маломірних суден (далі – НТЗ), формування та затвердження переліку НТЗ.

Положення № 1042, серед іншого, визначає мету проведення оглядів НТЗ, порядок проведення оглядів, умови та порядок видачі протоколу про відповідність підготовки в НТЗ вимогам Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року, з поправками, та/або законодавству України (далі – Протокол про відповідність), а також порядок формування переліку НТЗ та його затвердження Мінінфраструктури.

Пунктом 1 розділу I проєкту Положення про звання встановлюється, що цим Положенням визначаються перелік звань капітанів та осіб командного складу екіпажів морських торговельних суден і процедури їх присвоєння та підтвердження.

Таким чином, проєкт Положення про звання не має регулювати умови доступу НТЗ до ринку послуг з підготовки моряків.

Водночас експерти ГС «АМАУ» визнають, що **Положення № 1042 має бути приведено у відповідність до вимог чинного законодавства**, оскільки наразі воно суперечить положенням Законів України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», «Про адміністративні послуги», «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності». Так, Рішенням Державної регуляторної служби України від 30 червня 2020 року встановлено, що видача Протоколу про відповідність підготовки вимогам Міжнародної конвенції про підготовку і дипломування моряків та несення вахти 1978 року (з поправками) та національним вимогам (далі — Протокол) має ознаки адміністративної послуги, оскільки без чинного Протоколу НТЗ забороняється проведення підготовки моряків. Тому, відповідно до статті 5 Закону України «Про адміністративні послуги», саме законом, а не наказом Мінінфраструктури, мають встановлюватися: підстави для видачі Протоколу, суб'єкт надання адміністративної послуги (видачі Протоколу) та його повноваження щодо надання адміністративної послуги (видачі Протоколу); перелік та вимоги до документів, необхідних для отримання Протоколу; платність або безоплатність отримання Протоколу; граничний строк видачі Протоколу; перелік підстав для відмови у видачі Протоколу.

Крім цього, контроль за діяльністю НТЗ має здійснюватися відповідно до вимог Закону України «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності», а не за окремою процедурою, встановленою наказом Мінінфраструктури.

Водночас хочемо звернути Вашу увагу на те, що **АРВ до проєкту Постанови не містить оцінки впливу тимчасового зупинення дії Положення № 1042 на діяльність цих суб'єктів господарювання.**

2. Розділом XI проєкту Положення про звання визначаються нові вимоги до діяльності навчально-тренажерних закладів:

1) пунктом 5 розділу XI проєкту Положення про звання пропонується встановити, що програми підготовки в закладах з підготовки моряків, їх навчально-методична та матеріально-

технічна база, зокрема, тренажерне обладнання, а також професійна кваліфікація персоналу, який здійснює підготовку та оцінку компетентності моряків, повинні відповідати STCW 78, STCW Code та (або) STCW- F і (за наявності) професійним стандартам у сфері підготовки моряків. Зазначені програми підготовки погоджуються Адміністрацією судноплавства, після чого публікуються на веб-сайті закладу з підготовки моряків. Однак, проект Положення про звання, а також чинна редакція Положення № 1042 не містять порядку погодження Адміністрацією судноплавства програм підготовки в закладах підготовки моряків. Зокрема, Антимонопольний комітет України своїх рекомендаціях від 12 березня 2020 року № 7-рк, зазначив, що прозорому функціонуванню ринку надання послуг з підготовки моряків заважає неврегульованість нормативно-правовими актами окремих питань в загальній процедурі виходу на ринок, зокрема, **щодо строків погодження навчальних програм, чіткого та зрозумілого алгоритму формування плану та проведення оглядів/перевірок НТЗ, чіткого строку видачі протоколів про відповідність.**

2) пунктом 7 розділу XI проекту Положення про звання пропонується встановити, що тренажерне обладнання, що використовується під час підготовки моряків закладом з підготовки моряків, має бути сертифіковане органом з оцінки відповідності, що акредитований національним органом України з акредитації, зокрема на відповідність вимогам STCW 78, STCW Code та (або) STCW-F і (за наявності) професійним стандартам у сфері підготовки моряків. Однак, на цей час Національним агентством з акредитації України не акредитованого жодного органу з оцінки відповідності на виконання робіт з оцінки відповідності тренажерного обладнання на відповідність вимогам STCW 78, STCW Code та (або) STCW-F і (за наявності) професійним стандартам у сфері підготовки моряків.

Звертаємо Вашу увагу на те, що згідно з частиною першою статті 25 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» оцінка відповідності вимогам технічних регламентів здійснюється у випадках і шляхом застосування процедур оцінки відповідності, які визначені в таких технічних регламентах. Відповідно до частини другої статті 8 цього Закону відповідні державні органи, до повноважень яких належить прийняття нормативно-правових актів, у межах своєї компетенції затверджують:

технічні регламенти, якщо їх не затверджено законами чи актами Кабінету Міністрів України;

методичні рекомендації із застосування технічних регламентів;

переліки національних стандартів для цілей застосування технічних регламентів.

Водночас “Вимоги до тренажерного та іншого обладнання, призначеного для підготовки та перевірки знань осіб командного складу та суднової команди”, що затверджені наказом Мінінфраструктури від 07 жовтня 2014 року № 491, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України від 24 жовтня 2014 року за № 1325/26102, (далі – Вимоги до обладнання) не регулюють процедури оцінки відповідності та, зокрема, не містять приписів щодо сертифікації тренажерного обладнання органом з оцінки відповідності, акредитованим національним органом України з акредитації. Слід також звернути увагу на те, що відповідно до частини першої статті 7 Закону України «Про технічні регламенти та оцінку відповідності» центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну політику у сфері технічного регулювання, формує та веде базу даних про технічні регламенти. На сьогоднішній день Вимоги до обладнання не включені Міністерством економіки України до бази даних технічних регламентів², а отже не можуть використовуватися в якості технічного регламенту. Таким чином, оцінка відповідності на виконання Вимог до обладнання не є обов’язковою відповідно до Закону.

Крім того, переважна більшість тренажерного обладнання, що використовується для підготовки моряків, постачається міжнародно визнаними розробниками морського обладнання та має сертифікати відповідності загальновизнаних міжнародних класифікаційних товариств.

2 https://export.gov.ua/403-perelik_chinnikh_tekhnichnikh_reglamentiv_vidpovidno_do_reiestru_tekhnichnikh_reglamentiv_opublikovanogo_na_saiti_minekonomroztvitku

На переконання експертів ГС «АМАУ», встановлення додаткових вимог до сертифікації тренажерного обладнання органом з оцінки відповідності, що акредитований національним органом України з акредитації, має ознаки встановлення додаткового бар'єру для виходу на ринок надання послуг з підготовки моряків.

Слід також зазначити, що **АРВ до проєкту Постанови не містить оцінки впливу та можливих витрат суб'єктів господарювання у разі впровадження додаткових вимог до сертифікації тренажерного обладнання;**

3) пунктом 8 розділу XI проєкту Положення про звання пропонується встановити, що навчання та оцінку компетентності персоналу закладів з підготовки моряків (керівників підготовки, інструкторів, екзаменаторів та інших осіб, безпосередньо пов'язаних із підготовкою та оцінкою компетентності моряків) здійснюють заклади морської освіти за програмами, що відповідають вимогам STCW 78, STCW Code та (або) STCW-F і які погоджені Адміністрацією судноплавства. **Чинними вимогами до НТЗ такі приписи не встановлені.** Крім цього, **АРВ до проєкту Постанови не містить оцінки впливу та можливих витрат суб'єктів господарювання на здійснення додаткового навчання та оцінку компетентності персоналу в закладах морської освіти.**

3. Відповідно до інформації, наведеної в АРВ до проєкту Постанови, у разі прийняття проєкту акту очікується, що:

1) вигода суб'єктів господарювання (закладів з підготовки моряків) становитиме 127 740 000 грн за один рік, або 638 700 000 грн протягом 5-ти років. Досягнути цього, зокрема, планується за рахунок зменшення витрат часу закладів з підготовки моряків на внесення відомостей до Державного реєстру документів моряків про кваліфікаційні документи, які видаються суб'єктом господарювання, а також виправлення помилок у Державному реєстрі моряків. Розробники проєкту акту зазначають, що до його прийняття витрати суб'єкта господарювання на внесення інформації до Реєстру та взаємодію з Інспекцією з питань підготовки та дипломування моряків становили 59 грн (1 робоча година) * 16 (мінімальна кількість часу, необхідна на внесення інформації до Реєстру) = 944 грн на 1 документ одного моряка, або 944 грн * 2500 (моряки, які отримують документи протягом року) = 2 360 000 грн, або 11 800 000 протягом 5-ти років. Однак, пунктом 2 розділу XIII проєкту Положення про звання встановлюється, що саме заклади з підготовки моряків вносять відомості про видані ними документи до Державного реєстру документів моряків. Отже, залишається незрозумілим, за рахунок чого планується досягнути наведеної в АРВ вигоди суб'єктів господарювання;

2) вигода моряків становитиме 592 892 300 грн протягом року, або 2 995 292 300 грн протягом 5-ти років. Цю вигоду планується забезпечити за рахунок зменшення часу очікування моряком на отримання документів, які видають суб'єкти господарювання. Однак, проєкт Положення про звання не визначає, яким чином досягається це зменшення, адже фактично зберігаються всі поточні процедури реєстрації документів про підготовку, які видають навчально-тренажерні заклади. Водночас АРВ містить розрахунок вигод моряків внаслідок скорочення часу на виправлення помилок у виданих документах до одного робочого дня на безоплатній основі: 77 грн * 80 годин * **100 000** моряків = 616 000 000 грн протягом року, або 3 080 000 000 протягом 5-ти років. Отже, за даними розробників АРВ із заявами про виправлення помилок в виданих документах щорічно звертається 100 000 моряків. Помилково також наведено розрахунок витрат моряків. Так, наприклад, до витрат моряків віднесено заповнення послужної книжки моряка. Відповідно до АРВ такі витрати становитимуть: 77 грн * 2 роб. год. * 100 000 моряків (в середньому) = 15 400 000 грн за рік, або 77 000 000 грн протягом 5-ти років. Однак, заповнення послужної книжки моряка є обов'язковою умовою для підтвердження збереження моряком своєї професійної компетентності, у тому числі відповідно до вимог проєкту Положення про звання. Ці витрати жодним чином не пов'язані з діяльністю суб'єктів господарювання – закладів з підготовки моряків, впровадженням та функціонуванням Електронної системи в сфері підготовки і дипломування моряків.

4. Пунктом 4 розділу I проєкту Положення про звання також пропонується встановити, що у виключних випадках (для забезпечення на судні мінімального безпечного складу екіпажу відповідно до судового Свідоцтва про мінімальний безпечний склад екіпажу) певній особі командного складу може бути виданий пільговий дозвіл на виконання протягом визначеного періоду часу (не більше 6 місяців) на визначеному судні визначених обов'язків на посаді, яка є на одну ступінь вищою, ніж може займати моряк відповідно до його професійного диплому або сертифікату компетентності. **Пільговий дозвіл надається за зверненням судновласника**, в якому має бути обґрунтована необхідність надання такого дозволу та підтверджено, що тимчасове зайняття цієї посади цим моряком не створить небезпеки для людей, майна або навколишнього середовища, та моряк має професійний диплом, достатню професійну кваліфікацію та практичний досвід для тимчасового виконання обов'язків на вищій посаді. **Однак, проєкт Положення про звання не містить порядку, умов, термінів, платності або безоплатності опрацювання звернення судновласника. АРВ до проєкту постанови також не містить оцінки впливу та витрат судновласників у разі прийняття проєкту акта.**

З огляду на вищевикладене експерти ГС «АМАУ» наполягають на доопрацюванні проєкту постанови Кабінету Міністрів України «Про затвердження Положення про звання осіб командного складу морських суден та порядок їх присвоєння та деякі питання щодо підготовки та дипломування моряків» з урахуванням зауважень, наданих цим листом.

З повагою

Виконавчий директор

Ксенія ПІДРУЧНА